

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Center

Center for International Klima
og Energi

Kontor

EU-kontoret

Dato

22. marts 2023

J nr. 2023 - 1499

/ EMLSK

Europa-Kommissionens meddelelse om den europæiske brintbank

KOM(2023) 156

1. Resume

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 16. marts 2023 en meddelelse om den kommende europæiske brintbank. Meddelelsen indeholder Kommissionens foreløbige overvejelser om brintbanken, herunder en beskrivelse af brintbankens formål, genstandsfelt og aktiviteter.

Formålet med brintbanken er at støtte produktionen af grøn brint og dermed øge investeringsvilligheden på tværs af brintværdikæden. Konkret udmøntes brintbanken som en investeringsmekanisme, der gennem auktioner kan give finansiell støtte til grøn brintproduktion. Brintbanken indeholder fire indsatsområder, hvoraf de to væsentligste er: 1) støtte til brint produceret i EU og 2) støtte til import af brint fra tredjelande. Midler fra Innovationsfonden skal bl.a. finansiere støtten til brint produceret i EU, mens finansieringskilden til støtte af import fra tredjelande endnu er uafklaret. Støtten vil blive udmøntet som en såkaldt "grøn præmie", som dækker (dele af eller hele) differencen mellem prisen på grøn brint og de fossile alternativer, som denne erstatter. Det konkrete auktionsdesign er endnu ikke fastlagt og vil blive endeligt bestemt ifm. konsultationer mellem Kommissionen, medlemsstaterne og industrien i løbet af foråret 2023.

Meddelelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Initiativet må forventes at få økonomiske konsekvenser, såfremt brintbanken realiseres i overensstemmelse med det i meddelelsen skitserende.

Regeringen hilser overordnet Kommissionens meddelelse velkommen, idet det anses for positivt, at der i EU gøres en indsats for at forenkle og effektivisere udmøntningen af eksisterende midler til strategisk vigtige nye grønne teknologier, herunder grøn brint og øvrige PtX-teknologier. Regeringen vil analysere indholdet af brintbanken og brugen af innovationsfondens midler nærmere.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 16. marts 2023 en meddelelse om den kommende europæiske brintbank, KOM(2023) 156. Meddelelsen er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 16. marts 2023. Meddelelsen indeholder en beskrivelse af Kommissionens foreløbige overvejelser om brintbanken, herunder en beskrivelse af brintbankens formål, genstandsfelt og aktiviteter.

Meddelelsen hænger sammen med Kommissionens industriplan for den grønne pagt, som blev fremlagt den 1. februar 2023. Industriplanens formål er at styrke den europæiske konkurrenceevne indenfor CO₂-neutrale teknologier og understøtte en hurtig omstilling til klimaneutralitet. Dette skal ske ved at skabe et mere gunstigt miljø for opskalering af EU's produktionskapacitet for nulemissionsteknologier og -produkter. Industriplanen for den grønne pagt bygger videre på tidligere initiativer og supplerer den igangværende indsats under den europæiske grønne pagt og REPowerEU.

Med REPowerEU har Kommissionen sat et mål om, at EU skal producere op til 10 mio. tons grøn brint i 2030 samt importere yderligere 10 mio. tons grøn brint fra tredjelande. Der anvendes i dag ca. 8 mio. tons brint i EU, som primært er produceret på basis af naturgas. Den totale produktion af grøn brint er i dag mindre end 0,3 mio. tons. Kommissionen vil med brintbanken understøtte, at denne produktion opskales med henblik på at nå målet i 2030, ligesom en hurtig udrulning af et europæisk marked for grøn brint er vigtigt for en hurtig omstilling til klimaneutralitet.

3. Formål og indhold

Formålet med brintbanken er at understøtte REPowerEU-målet om 10 mio. tons EU-produceret grøn brint og 10 mio. tons importeret grøn brint i 2030. Kommissionen henviser til, at produktionen af grøn brint i dag er mere omkostningstung end produktionen af andre typer brint og brændstoffer. Derudover er brintmarkedet stadig under udvikling, hvilket samlet set betyder, at risikoen for investeringer i produktionskapacitet til grøn brintproduktion er højere, end det er tilfældet for andre typer brint og brændstoffer. Hvis REPowerEU-målet skal realiseres, vurderer Kommissionen, at der er behov for at øge investeringsvilligheden på tværs af hele brintværdikæden, dvs. både producenter og aftagere af brint i EU, hvilket også kan forventes at øge niveauet af private investeringer. Brintbanken skal bidrage til dette ved konkret at reducere omkostningsforskellen mellem grøn brint og de fossile alternativer, som denne erstatter.

Brintbanken er ikke en bank i sædvanlig forstand, men er derimod en investeringsmekanisme, der gennem auktioner kan give finansiell støtte til grøn brintproduktion. Støtten kommer bl.a. fra EU's innovationsfond under EU's kvotehandelsystem.

Brintbanken skal derudover bidrage til øget transparens og koordinering bl.a. fsva. efterspørgselskortlægning, infrastrukturbehov og omkostninger samt forbinde brintproducenter med brintaftagere både i og uden for EU.

Brintbankens fire indsatsområder

Brintbanken består af fire indsatsområder, som alle forventes af være iværksat inden udgangen af 2023. Indsatsområderne omhandler:

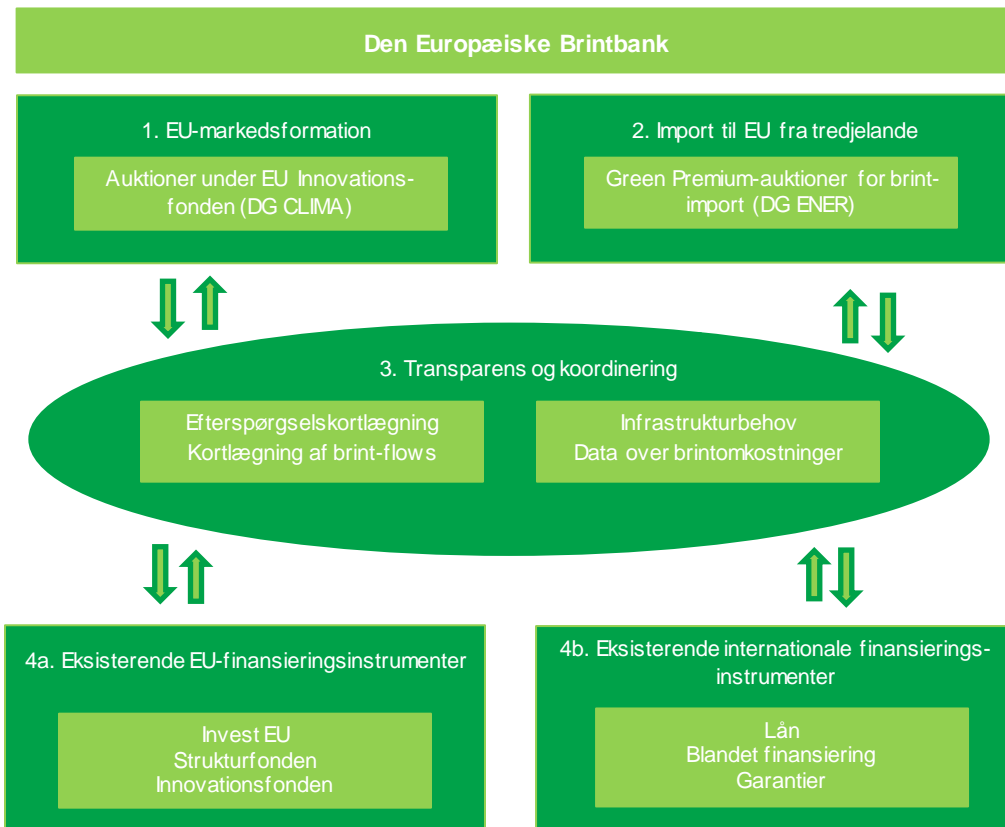
- finansieringsinstrumenter målrettet europæisk produktion af brint
- finansieringsinstrumenter målrettet brintimport fra tredjelande

- transparens og koordinering om bl.a. infrastrukturbehov og omkostninger.
- koordinering af finansielle instrumenter mhp. at understøtte etablering af opstartsmarkedet for grøn brint.

De fire indsatsområder er illustreret nedenfor.

Figur 1. Brintbankens fire indsatsområder

Note: Figuren er udarbejdet med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om brintbanken af 16. marts 2023.

Indsatsområde 1: EU-markedsformation (finansieringsinstrument)

Formålet med indsatsområde 1 er at understøtte EU's egen produktion af grøn brint. Det konkrete instrument, der foreslås, er en auktionsmodel målrettet producenter, hvor der gives en fast støtte per kilo produceret brint, hvor støtten maksimalt udbetales i 10 år.

Med den foreslåede auktionsmodel tildeles støtte til producenter af grøn brint, som skal dække den difference, der forventes at være mellem produktionsprisen på grøn brint og fossile alternativer. Det konkrete auktionsdesign er endnu ikke endeligt fastlagt, men det forventes drøftet med relevante aktører i maj 2023 mhp. at afholde første auktion inden udgangen af 2023. Det er endnu ikke afgjort, om der vil følge krav om samtidig anvendelse af den producerede brint indenfor EU's grænser. Uden

et sådant krav kan det ikke garanteres, at støtten vil medføre positive territoriale klimaeffekter i EU.

Finansiering til støtte af EU-markedsformation

Auktionerne til støtte af EU's egen produktion vil blive finansieret via forskellige instrumenter, hvoraf det mest centrale er midler fra EU's Innovationsfond under EU's kvotehandelssystem. Innovationsfonden er oprettet til at understøtte udvikling og produktion af kulstoffattige teknologier og processer i de sektorer, som er omfattet af EU's kvoteordning. Innovationsfonden er finansieret af salget af CO₂-kvoter i kvotehandelssystemet svarende til omkring 38 mia. EUR i perioden 2020 til 2030. Der er afsat i alt 800 mio. euro fra Innovationsfonden til første auktionsrunde.

Kommissionen foreslår desuden, at auktionsmodellen kan udvides til at dække udmøntning af midler fra både Innovationsfonden og national statsstøtte. Medlemslandene får dermed mulighed for frivilligt at kunne støtte nationale projekter, som lever op til de kriterier, der er fastsat i regi af Innovationsfonden og med EU's statsstøtte-regler. En såkaldt frivillig 'top-up'-ordning.

Auktionsrunderne vil blive annonceret under Innovationsfondens nye *competitive bidding mechanism* på linje med reglerne fastlagt i EU's finansforordning samt det endelige revisionsforslag af EU's kvotehandelsdirektiv. Under denne mekanisme kan støtte tildeles bl.a. ved green premium-kontrakter, hvor producenter støttes med en fastsat præmie pr. enhed af det producerede produkt. Meddelelsen indeholder ikke yderligere information om den fremtidige finansiering af auktionerne, hverken fsva. budgetrammen eller finansieringskilden.

I første auktionsrunde tildeles kun støtte til certificeret grøn brint¹. Kommissionen udelukker ikke, at der i senere auktionsrunder vil kunne tildeles støtte til brint produceret med andre lavemissionsteknologier, herunder eksempelvis brint produceret på basis af atomkraft. Læringen og erfaringerne fra første auktionsrunde vil bidrage til at indrette fremtidige runder, herunder særligt fsva. størrelsen på puljen, der tildeles midler fra.

Det bemærkes, at det i Kommissionens meddelelse fremgår, at projekter, der allerede har modtaget støtte, ikke kan tildeles støtte via brintbanken. Dette gælder både statsstøtte og EU-finansiering. De konkrete regler herfor er stadig under udarbejdelse.

Indsatsområde 2: Import af brint til EU fra tredjelande (finansieringsinstrument)

Formålet med indsatsområde 2 er at etablere rammerne for import af brint til EU fra tredjelande. Import af brint skal bl.a. bidrage til at opretholde og udbygge stærke

¹ Certificering i overensstemmelse med kommende EU-lovgivning om regler for produktion af vedvarende flydende og gasformige brændsler af ikke-biologisk oprindelse, RFNBO.

internationale partnerskaber, accelerere den grønne omstilling og styrke brintmarkedets udvikling globalt. Den importerede brint vil skulle certificeres på linje med reglerne for produktion og certificering af grøn brint i EU i regi af kommende EU-regulering af produktion af vedvarende flydende og gasformige brændsler af ikke-biologisk oprindelse (RFNBO) førend, denne kan tildeles støtte via brintbanken.

Det fremgår ikke af meddelelsen, om der vil blive stillet krav til, at den importerede brint efterfølgende anvendes i EU, eller om den vil kunne re-eksporteres til andre lande.

Det forventes, at der også ved import af brint vil blive gjort brug af auktioner. Det fremgår dog ikke af meddelelsen, hvordan den konkrete udmøntning og den samlede budgetramme vil se ud. Dog lægger Kommissionen op til, at der ved udmøntningen af dette indsatsområde formentligt vil opereres med en præmie som beskrevet ovenfor under indsatsområde 1. Kommissionen lægger herudover op til, at der på længere sigt vil kunne affoldes såkaldte dobbeltsidede-auktioner, hvor en formidler vil underskrive kontrakter med både producenter og aftagere og dermed reducere risikoen ved aftagerkontrakterne.

Indsatsområde 3: Transparens og koordinering

Formålet med indsatsområde 3 er at bidrage til øget koordinering og gennemsigtighed fsva. efterspørgsel, infrastrukturbehov og omkostninger på tværs af relevante platforme og fora i brintværdikæden. Kommissionen vurderer, at øget gennemsigtighed vil bidrage til øget tillid og investeringslyst i brintmarkedet.

Indsatsområde 4: Overblik over eksisterende finansieringsinstrumenter

Formålet med indsatsområde 4 er at skabe overblik over eksisterende nationale og europæiske støtte- og finansieringsmuligheder. Kommissionen vurderer, at det er vigtigt, at de eksisterende støttemuligheder understøtter og supplerer hinanden. Derfor vil Kommissionen undersøge, om det er muligt at øge koordineringen og samarbejdet mellem medlemslandene i regi af brintbanken.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres om meddelelsen.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet på det foreliggende grundlag, da der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen vurderes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle

konsekvenser

Der lægges i meddelelsen op til, at den første auktionsrunde finansieres med midler fra EU's Innovationsfond. Dette vil ikke i sig selv medføre statsfinansielle konsekvenser, idet innovationsfonden er finansieret af salget af CO₂-kvoter i regi af EU's kvotehandelssystem. Såfremt finansieringskilden ændres eller udvides i forbindelse med fremsættelsen af et konkret lovgivningsforslag, vil de økonomiske konsekvenser som følge heraf blive kortlagt og vurderet.

Det bemærkes, at i det omfang, at brint med støtte fra brintbanken fortrænger fossile brændstoffer, kan det have statsfinansielle konsekvenser i form af afledt afgiftstab.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

De samfundsøkonomiske konsekvenser kan på nuværende tidspunkt ikke vurderes, da mange forhold fortsat er uafklarede.

Erhvervsøkonomiske

konsekvenser

Brintbanken vil kunne yde støtte til produktion af grøn brint og kan derfor potentielt komme danske virksomheder på tværs af brintværdikæden til gavn. Brintbanken kan bl.a. medføre bedre økonomi for etablering af vedvarende energi, herunder havvind. Dette skyldes, at elektrolyseanlæg, der anvendes i produktionen af grøn brint, kræver store mængder elektricitet fra vedvarende energikilder. Vurderingen af de erhvervsøkonomiske konsekvenser vil bl.a. afhænge af, hvordan brintbankens konkrete støttedesign og reglerne for akkumulering af støtte tildelt i andet regi udformes. Regeringen vil foretage en konkret vurdering af de erhvervsøkonomiske konsekvenser, når brintbankens endelige udformning og design ligger fast.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes ikke i sig selv at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Initiativet kan dog potentielt få betydning for forbrugerpriserne på el, idet brintproduktionen kræver store mængder strøm.

8. Høring

Kommissionens meddelelse om brintbanken er den 17. marts sendt i høring i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik. Der er modtaget tre høringssvar:

Ørsted er generelt positive over for brintbankens foreslåede priskriterium, pay-as-bid-auktioner, og en støttebetaling per kilo vedvarende brint produceret over en 10-årig periode. Dog fremhæves det, at det på baggrund af erfaringerne fra de første auktionsrunder, efterfølgende kan være nødvendigt at foretage visse justeringer, f.eks. med hensyn til auktionsmodel, prækvalifikationskrav mv.

Ørsted bemærker endvidere, at brintbankens design bør understøtte en hurtig igangsættelse af auktionerne, simple ansøgnings- og evalueringsprocedurer, samt en

pragmatisk tilgang med hensyn til kravene til prækvalifikation. Brintbanken bør støtte de mest konkurrencedygtige og modne projekter, så de kan begynde at levere omkostningseffektive, vedvarende RFNBOs (brintbaserede brændstoffer) til aftagere i sektorer, der ikke umiddelbart kan elektrificeres direkte (primært skibsfart, luftfart og industri). *Ørsted* bemærker, at dette hensyn kan imødekommes ved, at der i forbindelse med prækvalificeringen kræves fremvisning af finansielle garantier (ikke-bindende dokumenter, der indeholder konkrete vilkår vedrørende pris, volumener, kvalitetskrav, tekniske produktspecifikationer, levering osv.) med en aftager af RFNBOs i en sektor, der ikke umiddelbart kan direkte elektrificeres, samt dokumentation for, at der er sikret adgang til areal og fysisk infrastruktur (f.eks. eltilslutning, vand mv.).

Ørsted bemærker i øvrigt, at der i forbindelse med prækvalifikationen ikke bør stilles krav om fremvisning af en elkøbsaftale (PPA) med en strømkilde, idet de delegerede retsakter om grønne brændsler opstiller omfattende krav til, hvilke strømkilder der kan benyttes til produktion af RFNBOs. Dertil giver de delegerede retsakter forskellige muligheder for tilkøb af strøm, herunder direkte forbindelse og netforbindelse med eller uden PPA. Et krav fra brintbanken om fremvisning af PPA ville således svække fleksibiliteten fsva. køb af strøm til projektet. *Ørsted* fremhæver, at et krav om fremvisning af PPA forventeligt ville skulle ske med afsæt i en skabelon fra Kommissionen, hvormed der influeres på den måde, PPA'er struktureres mellem kommercielle parter på PPA-markedet i dag.

Endelig anbefaler *Ørsted*, at projekter der allerede har fået tildelt anden offentlig støtte, får mulighed for at kombinere denne støtte med midler fra brintbanken i de første auktionsrunder målrettet produktion i EU.

Danske Maritime støtter generelt op om, at auktioner udføres under EU's Innovationsfond. *Danske Maritime* ser med forslaget et fokus på og forslag til løsninger på en mere konkurrencedygtig pris i forhold til fossile brændstoffer. Hertil ser de dog gerne, at midlerne i Innovationsfonden efterfølgende prioriteres til anvendelse inden for den skibstekniske forskning og udvikling dvs. inden for skibes effektive anvendelse af bæredygtige brændstoffer og skibes energieffektivitet.

Danske Maritime bemærker, at brint er en vigtig del af den grønne omstilling, ligesom brint er vigtigt i produktionen af nye grønne brændstoffer, herunder ammoniak og metanol. *Danske Maritime* understreger, at der bør skabes fokus på energieffektivitet 'downstream' dvs. i energiomdannelsen og -anvendelsen af brændstof. *Danske Maritime* fremhæver, at ved en forbedret energieffektivitet reduceres forbruget og afhængigheden af (russisk) fossilt brændstof. Hertil konstateres, at fremstilling af brint på grundlag af atomkraft ikke umiddelbart kan understøttes af *Danske Maritime*. Samtidig understreges det, at der er et stort behov for fokus på dansk energiproduktion, som netop udviklingen af ikke-fossile brændstoffer kræver. Som *Danske Maritime* ser det, produceres der på nuværende tidspunkt i Danmark ikke tilstrækkeligt energi til at understøtte den forventede udvikling.

Drivkraft Danmark hilser forslaget om en europæisk brintbank velkommen. *Drivkraft Danmark* fremhæver, at det er vigtigt at få reduceret prisforskellen mellem fossilbaseret brint og grøn brint, hvilket vil give deres medlemmer bedre muligheder for at anvende grøn brint i deres produktionsprocesser.

Drivkraft Danmark fremhæver endvidere, at det ved implementeringen af brintbanken skal sikres, at der skabes et så stort incitament som mulig til produktion af grøn brint, da en øget produktion kan bidrage til lavere priser.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til meddelelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser overordnet Kommissionens meddelelse velkommen, da det anses for positivt, at der i EU gøres en indsats for at forenkle og effektivisere udmøntningen af eksisterende midler til strategisk vigtige nye grønne teknologier, herunder grøn brint og øvrige PtX-teknologier. Dette fokus er overensstemmende med ambitionerne i *Aftale om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer* fra marts 2022, som har til formål at fremme udbredelsen af produktion og anvendelse af PtX i Danmark.

Regeringen vil analysere indholdet af brintbanken og brugen af innovationsfondens midler nærmere.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.